

İz Bırakan Adımlar

41 Girişimci Kadının İlham Veren Hikâyeleri

Bahar Araz Takay
İpek Kalemci Tüzün

İçindekiler

Önsöz.....	11
Giriş	13
TAZE MAKARNANIN RUSYA’DAN TÜRKİYE’YE YOLCULUĞU Nermin BATMAZ	19
AYAŞ’IN HANIMAĞASI OSMANLI KADINI Akkadın ATASEVER.....	25
HAYATI BAKLAVA İLE YOĞURAN KADIN Huriye KAYA	30
FİKİR ATÖLYESİNİN BAŞ FİKRİYESİ Mehlika GİDER	35
TESADÜFLERLE ŞEKİLLENEN HAYAT Zeynep RÜSTEMOĞLU.....	41
YEŞİLLİĞİ SEVMİYEN KADININ DOMATESLE AŞKI Aşkın KAVASOĞLU.....	47
KADINLARIN “KADINLIK”LARINI İYİLEŞTİREN DOKTOR Gökçen ERDOĞAN.....	51

BİLİMİ YEMEK MASASINA GETİREN KADIN Hamide ŞENYUVA.....	55
KALECİK BÖREĞİNE SEVGİ KATAN KADIN Hatice GEMALMAZ.....	60
RASYONELLİĞİ SANATLA BÜTÜNLEŞTİREN KADIN Bilgehan ÖZ	63
BİLGİ GÜVENLİĞİNE KADIN DOKUNUŞU Neşe SAYARI	66
KIZILCAHAMAM'IN ÇALIŞKAN GÜLSÜM ANASI Gülsüm YENİCE.....	70
DOSTLARIN YORGUN KADINI Münevver ERDOĞAN	75
KOSGEB'İN NALLIHAN YILDIZI Şenbahar KESKİN.....	79
MEMİŞZADE KONAĞININ ÖĞRETMENİ Nurgül ÜNLÜ (BÜK)	83
PASTAYA RUH KATAN KADIN Rezzan ŞÜKÜROĞLU.....	87
YAZITLARA GÜDÜL'Ü İŞLEYEN KADIN Mehtap TAŞDEMİR.....	93

NALLIHAN'IN EKMEKÇİ BETÜŞÜ Betül BAYINDIR	97
POMPADAN TURTAYA... Nilsun URAGAN	100
SANAL ve HOME OFİS KAVRAMINI BÜTÜNLEŞTİREN KADIN Müge CANTEKİN.....	106
AİLE FİRMASININ İKİNCİ NESİL SAVAŞÇI RUHLU İÇGİRİŞİMCİSİ Canan KARALAR	111
KUTUP YILDIZININ YOLUNDAN AYRILAMAYAN KADIN Filiz Nazlı DEMİR.....	117
PURSAKLAR'IN GÜLİZAR AMCASI Gülizar AYDIN	123
ÇUBUK'UN KARAGÖL AYRANINI MAYALAYAN KADIN Hatice KARAKURT/ÇUBUK.....	127
PERAKENDEDEN İMALATA UZANAN GİRİŞİMCİLİK İlknur PERKİT	131
GİRİŞİMCİLİĞİ SOSYAL GİRİŞİMCİLİKLE BÜTÜNLEŞTİREN KADIN Naciye ALBAYRAK.....	136

VEJETERYANLARA MANTI YEDİREN KADIN Nezihe KARAHAN	141
KADINLARI GÜZELLEŞTİREN KADIN Nuray KESKİN	146
YÖRÜKHAN'IN GÜVECİ McDONALDS'I YENDİ Nurcan ALTINTAŞ	151
İĞNE OYASI VE YORGANLA ÇOCUKLARINI OKUTAN KADIN Reyhan KÜTÜKÇÜ.....	156
BİR ANNENİN AİLEYİ KALKINDIRMA YOLCULUĞU Seyhan/Saliha KUŞ	160
GİRİŞİMCİLİĞİ KURUMSALLAŞTIRAN KADIN Güler MANİSALI.....	164
AYNUR'DAN AYNUR HANIM'A UZANAN MİSTİK YOLCULUK Aynur GÜMÜŞDAĞ.....	170
ÜZÜM BAĞLARINI PEKMEZE DÖNÜŞTÜREN KADIN Beyhan DÖNMEZ.....	176
ELMADAĞ'IN HERŞEYE YETEN KADINI Derya BEK.....	180
FEMİNİST, AKTİVİST VE BİLGE KADIN Nurten CECELİ	184

KADIN İSTİHDAMINI DERT EDEN KADIN Rengin ATILGAN	193
ANNESİNİN SÖZÜNÜ ENERJİYE DÖNÜŞTÜREN KADIN Göknur ATALAY	199
EMEK BİZDEN YEMEK SİZDEN Leyla ARSLAN	206
KIZILCAHAMAM'IN FATOŞ ABLASI Fatma TAŞCI	212
NALLIHAN'IN İSMİNİ DÜNYAYA DUYURAN KADIN Gül GÜMÜŞ	216

Önsöz

Sesleri duyar gibiyiz “bu mu girişimcilik” “ bunu ben de yaparım”... Doğrusu, okuyacağınız hikâyelerin bazıları size girişimcilik gibi gel-meyebilir. Girişimcilik, en azından, öğretilen şekliyle olağaniüstü bir şeyler yapmak, dünyayı değiştirmek; peki küçük dünyamızı değiştirtmek en büyük girişimcilik değil midir? Girişimcilik biraz da önüne çıkan engellere umursamadan yol almak ve çabalamak değil midir? Herkesin yapamadığını yapmak, cesaret etmek, vazgeçmemek ve o adımı atmak. İşte o adımı atmaya sağlayan ruha sahip olmak, bizim kadınların hepsinde var olan O ruh: Girişimcilik ruhu... Onları harekete geçiren ve her türlü zorluğa rağmen adım atıp o zorlu yolculuğa çıkmayı sağlayan ruh. Kendilerini dönüştürme yolculuğu ve bu yolculuğun kahramanlarının hikâyeleri aslında okuyacağınız. Bizim kurgumuzla şekillenen, ‘girişimciliğin’ nasıl da hayatlarını değiştirdiğinin hikâyesi satır aralarında gizli olan...

Bu çalışmanın her aşamasında bize destek olan, Prof. Dr. Doğan Tuncer’e, Prof. Dr. Doğan Yaşar Ayhan’a; çalışmamızın taslak metnini sabırla ve büyük bir titizlikle okuyarak görüş ve önerilerini sunan Dr. Gamze Sonbay’a, kitabın kapağını tasarlayan Ayça Sertoğlu’na ve çalışmamızı yayınlamayı kabul eden Siyasal Bilgiler Yayınevine sonsuz teşekkürler. Çalışmanın asıl kahramanları olan 41 muhteşem kadına gökkuşağını yakaladıkları ve bizlere ilham verdikleri için minnettarız. Bu çalışma, onlar sayesinde sizin başucunuzda...

Sevgilerimizle,

Bahar Araz Takay
İpek Kalemci Tüzün
Başkent Üniversitesi

Giriş

Her yolculuk, kendi hikâyesini bagajında taşır. Bizim yolculuğumuz; her durakta tanıştığımız kadınlardan dinlediğimiz, hikâyeleriyle çoğaldığımız ve bunların içinde kendi hikâyemizi yarattığımız bir yolculuktu. Her yola çıktığımızda duyduğumuz heyecan, her dönüşte katlanarak büyüdü. Her bir yolculuğumuz, içine başka hikâyeleri de alarak devam etti. Bagajımızı bizi heyecanlandıran, bizi çoğaltan ve kadınların neden güçlü ve kesinlikle farklı varlıklar olduğuna bir kez daha inanmamızı sağlayan hikâyelerle doldurduk. Ve bagajımızda; 41 muhteşem, ışık yayan girişimci kadınla tanışma hikâyesi biriktirdik.

Ankara'da hem merkezde hem de kırsalda pek çok durduğumuz oldu. Bazen hiç görmediğimiz yerlere gittik. Öyle kadınlarla tanıştık ve öyle hikâyeler dinledik ki, "İşte bu dedik. Güçlü, cesur ve girişken yola çıkışlarıyla kadın olmak böyle bir şey". İlk görüşmemizi 17 Nisan'da gerçekleştirdik. Bizim de acemi olduğumuz, korku ile coşkuyu bir arada hissettiğimiz, karmaşık duygularla yoğrulduğumuz bir ilk adım. Ve ilk adımın bize eşlik ettiği endişe. Konuşmayı nasıl başlatacağız, kadınları nasıl konuşturabileceğimizin endişesiydi yaşadığımız. Sonra her görüşmede biriktirdiklerimizin güveniyle yolumuza devam ettik.

İlk kadın girişimcimiz *Ferfene*'nin Sahibi Nermin Hanım oldu. Nermin Hanım da bizim gibi heyecanlı ve çekingendi. Biz sohbeti tam olarak açamadığımız için, o da sorulara tam olarak yanıt veremiyordu. Evet, ilk görüşme her iki taraf için

de biraz zor oldu. Fakat kaydı kapatınca, Nermin Hanım; hikâyesini bir ucundan anlatmaya başladı. Biz de açıldık ve aslında kaydın varlığını unutturup konuşmamız ve konuşturmamız gerektiğini anladık. Çok güzel notlar tattuk. İlginç bir hikâye ortaya çıktı. Böylece ilk görüşme, büyük bir tecrübe ile diğer çalışmalarımıza ışık tuttu.

Sonrası mı? Neredeyse haftanın iki günü, bazen gün içinde daha fazla kadın girişimci ile yeni bir randevu trafiğindeyiz ve inanılmaz heyecanlıyız. Girişimcilik öyküleriyle süslenmiş hayat hikâyelerinin içinde kaybolduğumuz her bir hikâye, bizi başka heyecanlara; başka arayışlara sürüklüyor. Daha çok kadınla konuşmalıyız, kırsala bir an önce inmeliyiz, kim bilir onlar neler yapıyor, onlardan ne hikâyeler dinleyeceğiz coşku-suyla; Ankaralı kadınları keşfetme yolculuğumuz başlıyor.

Ankara'nın çevre ilçelerine yaptığımız yolculuğun ilk durağı Kalecik oldu. 22 Haziran Cumartesi sabah olağan kahve buluşması ve içilen kahveler eşliğinde, Kalecik'te kimlerle tanışacağımızın verdiği heyecanla doluyuz. Randevular önceden alınmış. Sabah kahvesi içilip, günlük dedikodular yapıldıktan sonra Kalecik yolculuğuna hazırız. İkimiz de daha önce Kalecik'e gitmemişiz ve merak içindeyiz. Kalecik'e vardık. İlk görüşmemiz *salça ve pekmez yapan* Beyhan Hanım. Beyhan Hanım'ın evine vardığımızda, ilk fark ettiğimiz Beyhan Hanım'ın bir firması olmadığıdı. Bu olay, Ankara ilçelerine yaptığımız yolculukların büyük bir kısmında karşılaşacağımız bir durumun ilk örneği idi. Sorularımızı sormaya başladığımızda, "Girişimcilik nedir?" sorumuza verilen cevapla, aslında girişimcilik kavramının ne olduğunu bilmediğini anladık. En azından bizim sorduğumuz biçimde kavramın anlamını bilmiyordu. Biraz daha değiştirip onun anlayacağı biçimde sorularımızı sormaya çalıştık ancak sorularımızla birlikte, bu gö-

rüşme bizim birçok şeyi fark etmemizi sağladı. Merkez ve çevre arasında oldukça büyük bir fark vardı. Kalecik'te yaptığımız görüşmelerde ilginç hikâyeler dinledik. Her bir hikâye içinde başka dünyalara yolculuk ettik.

24 Haziran'daki istikametimiz Beypazarı oldu. Her zamanki gibi sevdiğimiz bir mekânda buluşma, sabah kahvesinin muhteşem kokusu eşliğinde sohbet ve tanışmayı merakla beklediğimiz bizi bekleyen girişimci kadınlar... Uzun bir yolculuktan sonra Beypazarı'na varıyoruz. Tarihi bir Osmanlı kasabası görünümünde olan Beypazarı'nın çok iyi korunmuş harika bir dokusu var. İlk görüşmeyi pansiyon sahibi Nurgül Hanım'la yaptıktan sonra aslında Beypazarı'na gitme isteğimizi tetikleyen, hikâyesini ve baklavasını çok merak ettiğimiz Huriye Hanım'la görüşmek üzere Nurgül Hanım'ın yanından ayrıldık. Huriye Hanım'ın etkileyici bir hikâyesi vardı. Bunun dışında bizimle o kadar ilgilendi ki, diğer kadınlarla yapacağımız görüşmelere bizimle birlikte gelmesi ve bizi bütün gün ağırlaması inanılmazdı. Beypazarı'nda girişimcilik hikâyelerinin yanı sıra, kadınlardan Beypazarı'nı da dinledik. Aslında Beypazarı'nın eski şaşalı günlerinden uzak olduğunu öğrenmiş olduk. Bu durum bizi çok şaşırttı. Çünkü, Ankara'nın diğer ilçelerinde Beypazarı gibi olma isteği varken, Beypazarı'nda ise durum oldukça farklıydı. Turizmin nerdeyse bitmek üzere olduğu ve eskisi kadar turisttin gelmiyor olmasının ilçenin kalkınmasını olumsuz etkilendiğini dinledik

Bu sefer yolculuk Kızılcahamam'a. 26 Haziran'daki bu yolculukta, her zamanki gibi yolculuk öncesi konuşmalar yapıldı ve girişimci kadınlarla yaşayacağımız deneyim için hazır bir şekilde yola çıkıldı. İlk görüşme, yöresel ürünler satan bir dükkânı ve oldukça ilginç bir girişimcilik hikâyesi olan Aynur Hanım ile oldu. Kızılcahamam'da, mistisizmle yoğrulmuş

Sonsöz

Ve geldik yolculuğun sonuna... Biz iki akademisyen kadın, akademik makaleler yazdık, kuramsal tartışmalar yaptık, sorunsalların üzerine modeller geliştirdik ve kendi akademik hayatlarımızda önemli şeyler yaptığımızı düşündük. Bizim için çok değişik olan ve evet acemi olduğumuz bu farklı yazarlık yolculuğunda hem kendi hikâyelerimiz hem de burada anlattığımız hikâyelerin içinde bazen kaybolarak, bazen anlamayarak, bazen şaşırarak, bazen hayranlıkla, bazen üzüntüyle aslında çok fazla duyguyu bir arada yaşayarak, yeniden ve yeniden heveslenerek hayata dair çok şey öğrendik. Onları dinlerken kendimizi de değerlendirdik ve kendi adımıza da çok şey öğrendik. Annelerimizi, kardeşlerimizi, arkadaşlarımızı ve etrafımızdaki kadınları daha iyi anladık. En çok da kadınlara ilişkin farkındalığın kadınlarda olması gerektiğini bir kere daha fark ettik.

Aynı toprakların benzer ruhunu taşıyan ve kaderin iyi ki de karşılaştırdığı Bahar ve İpek'ten son söz olsun. Önce bize, sonra bu kitabın kahramanları olan 41 tatlı kadına, sevdiğimizize, tanıdıklarımıza, tanımadıklarımıza, henüz karşılaşmadıklarımıza, karşılaşıp karşılaşmayacaklarımıza... Bize hediye edilen yaratabilme gücünü yüreğimizde hep hissedelim. Kocaman yüreklerimizi ve vicdanlarımızı aklımızla bütünleştirebildiğimiz yaşamlarda birbirimize dokunmak dileğiyle...

Sevgiyle kalın
İpek ve Bahar